

“Samen nadenken over vernieuwingen binnen het onderwijs”

WILMA ROIJACKERS OVER BIJSCHOLINGEN ZORG EN WELZIJN

Hoe ontwerp je realistische opdrachten waarbij leerlingen écht met mensen werken? Hoe hou je het onderwijs actueel? En hoe laat je leerlingen kennismaken met de volle breedte van het werkveld Zorg en Welzijn? Het zijn een paar van de onderwerpen die aan bod komen tijdens de bijscholing Z&W. Kwartiermaker Wilma Roijackers: “Het zijn leuke en vooral inspirerende dagen!”

Je organiseert de bijscholing voor het beroepsgerichte programma voor vmbo basis/kader en voor het nieuwe praktijkgerichte programma voor de nieuwe leerweg. Eerst even de bijscholing voor het PGP. Voor wie is die vooral bedoeld?

“Het praktijkgericht programma Z&W is licentievrij, maar aan de pilot doen toch vooral scholen mee die al een licentie hebben om het profiel Z&W aan te bieden aan de leerlingen basis/kader. Ik heb in de training dus te maken met docenten die al een basis en een bevoegdheid om lessen Z&W te geven. Daarom is er nu één scholing voor het PGP, waarbij docenten samen onderzoeken hoe ze deze nieuwe vorm van onderwijs vorm kunnen geven. Hoe kun je spelen met het examenprogramma om er mooie realistische opdrachten van te maken? Daarbij kijken we ook naar de vervolgopleidingen: wat zijn mbo4-opleidingen die aansluiten op dit PGP?”

Wat is de grootste uitdaging?

“Realistische opdrachten’ betekent binnen Zorg en Welzijn vooral dat de leerlingen met mensen leren werken. Dat is essentieel. Leerlingen moeten ontdekken of de zorg bij hen past. Als ze niet, als ze vijftien of zestien

zijn, iets in de praktijk met mensen kunnen doen, wordt het lastig. Een draaiboek maken of een rollenspel doen, is niet genoeg. Leerlingen willen zelf ook echt in de praktijk bezig zijn. Maar die praktijkopdrachten vinden is een uitdaging. Tijdens corona lag alles stil en bovendien: er is menskracht nodig voor de begeleiding. De zorg is al overbelast en afdelingen zijn vaak onderbezet.”

Dat is niet zo gemakkelijk op te lossen!

“Wat bijvoorbeeld kan helpen is om instellingen inzicht te geven in het examenprogramma. ‘Dit is wat onze leerlingen moeten kunnen, hebben jullie misschien een opdracht die daarbij zou passen?’ Dat maakt de vraag veel concreter en daardoor is het voor instellingen gemakkelijker om mee te denken. Daar kunnen mooie praktijkopdrachten uit voortkomen, bijvoorbeeld leerlingen die een programma ontwikkelen om ouderen in een woon-zorgcentrum te leren omgaan met een mobieltje.

Bovendien kun je ook buiten de klassieke zorg kijken. Eigenlijk zou je het PGP Z&W het beste kunnen omschrijven als ‘een programma voor leerlingen die met mensen willen werken’. Leerlingen van de nieuwe

leerweg kunnen na dit PGP straks ook doorstromen naar mbo4-opleidingen in richtingen als Sport en bewegen, Dienstverlening en Pedagogisch werken en onderwijs. In de naam van dit PGP komt dat nog niet echt terug, dus het is misschien wel extra belangrijk om die veelzijdigheid ook terug te laten komen in de realistische opdrachten. En sportverenigingen kunnen bijvoorbeeld vaak juist goed vrijwilligers gebruiken."

Bij de bijscholingen voor het beroepsgerichte profiel Z&W zijn vooral 'EHBO aan (jong) volwassenen' en de 'Praktijktraining uiterlijke verzorging' populair.

"Dat zijn hele praktische bijscholingen. EHBO is populair bij docenten én bij leerlingen, trouwens ook bij andere profielen dan Zorg en Welzijn. Via de route vmbo basis/kader en mbo-2-opleidingen komen best veel leerlingen terecht in de facilitaire dienstverlening, dan is kennis van EHBO een pluspunt. Met het vak EHBO kun je voor hen ook de vakken interessant en praktisch maken. Dat geldt trouwens ook voor een vak als 'Assisteren in de zorg'. Iemands bloeddruk leren meten is concreet én leuk."

Bijscholingen over 'zelfregie' en 'ondernemen' zijn weer een stuk minder op mensen gericht, of lijkt dat maar zo?

"De basis van het werken met mensen is eeuwenoud, maar in de zorg zijn er best grote veranderingen en ontwikkelingen: er is bijvoorbeeld een verschuiving van 'zorgen vóór' naar 'zorgen dát', waarbij je meer kijkt naar de veerkracht van de zorgvrager en hem of haar stimuleert om zelf de regie te nemen. Daarnaast zie je in de zorg meer ondernemers en zzp'ers, waarbij 'zelfregie' ook een belangrijk thema is. En leerlingen kunnen zelf óók regie nemen, over hun leerproces bijvoorbeeld. Onderwerpen als 'zelfregie' en 'ondernemen' vinden docenten vaak zelf ook lastig, maar daarom zijn het juist hele nuttige en leerzame bijscholingen."

Nog een belangrijke ontwikkeling: technologie in de zorg. In de bijscholing 'Werkplaats vmbo' gaat het over technologie binnen de lessen Zorg en Welzijn. De ontwikkelingen gaan daar razendsnel. Hoe hou je het onderwijs actueel?

"Leerlingen hoeven die techniek niet zelf te ontwikkelen, maar er wel mee om leren gaan. Denk aan hulpmiddelen om mensen langer thuis te laten wonen, zoals via de iPad bellen met de huisarts. Er zijn GPS-systemen voor als mensen gaan dwalen, en zachte robotzeehondjes die reageren op aanraking, waardoor mensen met dementie zich veiliger en

meer op hun gemak voelen. Er komt bijna elke dag wel iets bij. Maar om als school actueel te blijven, hoeft je echt niet meteen een robot aan te schaffen. De vraag is of je überhaupt zelf iets moet aanschaffen, als het over een jaar al niet meer actueel is. Misschien kun je samenwerken met een mbo-school zodat leerlingen dáár lessen kunnen volgen, of met een zorginstelling die gastlessen kan verzorgen.

Het gaat hierbij vooral ook om bewustwording. Die inzet van technologische hulpmiddelen betekent vaak ook een andere manier van werken. Wat doet die technologie met mensen, wat betekent het voor jou, en voor jouw werk? Daarover gaan we tijdens deze bijscholing ook in gesprek. Juist met elkaar nadenken en continu zoeken en een gesprek blijven voeren. Het zijn leuke en vooral inspirerende bijeenkomsten!"

Het praktijkgerichte programma Z&W is eigenlijk breder dan het beroepsgerichte programma. Zijn de trainingen ook interessant voor docenten van andere profielen?

"Zeker! Ik denk eigenlijk dat er sowieso in de toekomst minder hokjes zullen zijn, en dat docenten van verschillende richtingen meer gaan kijken hoe ze elkaars scholingen kunt volgen. Waarom geen cross overs tussen de verschillende profielen? In het werkveld is tenslotte ook niet alles zo strak in vakjes georganiseerd.

Bij de training 'Werkplaats vmbo: Technologie' roepen we trouwens docenten nu ook al op om contact te zoeken met hun PIE-docent, en samen de bijscholing te volgen. Dan heb je iemand die met de techniek gaat werken én iemand die het technisch kan bouwen. Dat vult elkaar aan en kan ook de samenwerking in school stimuleren.

Uiteindelijk hoop ik vooral dat veel vmbo-scholen opdrachten gaan zoeken binnen de sector Zorg en Welzijn. Dat kan ook prima via de praktijkgerichte programma's Dienstverlening en producten, of bij ICT als het gaat om zorgtechnologie. Dit is zo'n breed vakgebied en er is zoveel werk. We willen als branches echt graag dat gl/tl-leerlingen er op school kennis mee maken en zich daarbij breed kunnen oriënteren."

Informatie

De eendaagse training '[Hoe geef ik vorm aan het praktijkgerichte programma Zorg en Welzijn?](#)' is gericht op het vormgeven van het PGP voor gl/tl-leerlingen: hoe kom je tot goede opdrachten en wat vraagt dit van de rol van de docent?

Het cursusaanbod voor het beroepsgerichte profiel Zorg en Welzijn (basis/kader) vind je [hier](#).